

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**73-ї наукової конференції
професорів, викладачів,
наукових працівників, аспірантів
та студентів**

Том 2

21 квітня – 13 травня 2021

УДК 043.2
ББК 448лО

*Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

Редакційна колегія:

Онищенко В.О.	д.е.н., професор, ректор Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Сівіцька С.П.	к.е.н., доцент, проректор з наукової та міжнародної роботи Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Агейчева А.О.	к.пед.н., доцент, декан гуманітарного факультету Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Беседа Н.А.	к.пед.н., доцент, декан факультету фізичної культури та спорту Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Шарий Г.І.	д.е.н., доцент, в.о. директора навчально-наукового інституту архітектури, будівництва та землеустрою Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Черниш І.В.	д.е.н., професор, директор навчально-наукового інституту фінансів, економіки та менеджменту Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Макеева Н.П.	к.геол.н., в.о. директора навчально-наукового інституту нафти і газу Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези 73-ї наукової конференції професорів, викладачів, наукових працівників, аспірантів та студентів Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка». Том 2. (Полтава, 21 квітня – 13 травня 2021 р.) – Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2021. – 483 с.

У збірнику тез висвітлені результати наукових досліджень професорів, викладачів, наукових працівників, аспірантів та студентів університету.

© Національний університет «Полтавська
політехніка імені Юрія Кондратюка»,
2021

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ У ДВОМОВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

У сучасному постіндустріальному суспільстві інтеграційні процеси зумовлюють появу складних багатопланових проблем, з-поміж яких особливо актуалізується проблема білінгвізму (двомовності, полілінгвізму, полігосся, тощо).

На сьогодні, за деякими даними, близько 70 % землян є білінгвами, або навіть мультилінгвами. З понад 200 країн світу майже у чверті з них люди говорять на двох мовах. Понад 56% жителів Західної Європи, а це майже 450 млн., володіють двома мовами, а 28% – трьома. При цьому кожні п'ять років кількість людей, що знають дві мови зростає на 5% [1].

У нашій країні полігосся вимагає підвищеної уваги, що пов'язано, перш за все, із задачами гармонізації міжнаціональних стосунків, забезпечення нових реальних умов для взаємодії, взаємозбагачення національних культур, побудови ефективної мовної політики в державі.

Білінгвізм науковці трактують по-різному: дехто вважає, що людина двомовна, якщо здатна розуміти й читати зі словником на якій-небудь мові, крім рідної, інші переконані, що така людина повинна вільно володіти двома й більше мовами. Ф. Філін висунув компромісну точку зору і запропонував розрізняти вузьке і широке значення двомовності: «... у вузькому значенні ... це більш або менш вільне володіння мовами: рідною і нерідною; ... у широкому значенні – відносно володіння мовою, уміння в певному обсязі використовувати її у різних сферах спілкування» [2, с. 72]. Найбільш доцільним вважаємо розуміння білінгвізму як практику почергового використання двох мов у процесі спілкування тих самих індивідів.

Розрізняють такі види білінгвізму: *рецептивний*, за якого людина розуміє текст та висловлювання, але не володіє здатністю вимовляти слова і будувати мовленнєві конструкції; *репродуктивний*, який забезпечує вміння й навички озвучування іншої мови в різних видах мовленнєвої діяльності (говорінні, слуханні, читанні), а також користування завченими мовними конструкціями; *продуктивний*, що означає вільне користування іншою мовною системою. Крім зазначеного, розрізняють також білінгвізм *природний* (якщо в родині є носії різних мов), *штучний* (коли члени родини є носіями однієї мови, але бажають зробити нащадка двомовним) та *стихийний* (спілкування в родині відбувається однією мовою, а за межами родини функціонує інше мовленнєве середовище) [1].

Дослідники вказують на те, що процес оволодіння нерідною мовою повинен базуватися на вивченні правил мови й навчанні мовленню. Разом із тим, основна увага має бути спрямована на навчання мовленню. Опанування нерідної мови – це не тільки накопичення мовного матеріалу в результаті добору лексичних одиниць і засвоєння граматичних форм, а

перебудова мовленнєвих механізмів людини для взаємодії, а пізніше й паралельного використання двох мовних систем, що на початковому етапі потребує формування навичок переключення з мови на мову, а пізніше – нейтралізацію однієї системи для створення більш комфортних умов функціонування іншої системи.

Із позиції розгляду мовлення як способу формування й формулювання думки виокремлюємо ступені полілінгвального стану:

1) нижчий ступінь – формування й формулювання думки засобами рідної мови з наступним перекладом висловлювання на нерідну мову;

2) проміжний ступінь – формування думки засобами рідної мови з наступним її формулюванням засобами нерідної мови;

3) ступінь полілінгвального існування – формування й формулювання думки одразу засобами нерідної мови.

Така динаміка білінгвального стану може бути використана в організації навчання нерідної мови (формування мовної компетентності) в умовах багатомовності; вона допомагає розкривати особливості білінгвального стану суб'єкта діяльності (навчальної і мовленнєвої), які враховуються і координуються у самому процесі формування білінгвізму. Крім того, означена концепція передбачає й нове осмислення мовного розвитку особистості, рівень якого визначається сформованістю усіх видів мовленнєвої діяльності (говоріння, читання, слухання, письмо). Результативність мовленнєвої діяльності виявляється у її продукті і характеризується продуктивністю. Продуктивність визначається повнотою висловленої думки та її адекватністю усім необхідним для даної ситуації спілкування засобам і способам формування й формулювання думки.

Отже, розгляд білінгвального стану як процесу, у якому ступені білінгвізму – динамічні утворення, є основою моделі навчання мови (формування мовної компетентності особистості) в умовах полілінгвізму.

Література

1. Бондаренко О. Психологічне обґрунтування раннього білінгвізму. *Іноземні мови в сучасній школі*. 2012. №1. С. 36-38

2. Филин Ф.П. *Несколько слов о языковой норме и культуре речи Вопросы культуры речи*. 1996. Вып.7. С.68-75.

3. Хміль Ф.І. *Ділове спілкування : навч. посіб. Київ, 2004. 280 с.*

УДК 316.774:|075.2:791.9

*Л.А. Чередник, к. філол. н., доцент
Національний університет*

«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ФОРМАТ ІНФОТЕЙНМЕНТУ В СУЧАСНІЙ МЕДІАКУЛЬТУРІ

Однією з новацій у медіакультурі є формат інфотейнменту, що широко використовується, зокрема, на сучасному телебаченні.

Термін «інфотейнмент» вперше з'явився у США ще в 1968 році, коли на

